

REISVERSLAG LOURDES

‘In voetsporen van mijn diepgelovige opa Joseph en oma Keetje’

De oma en opa van Katja Kreukels leerden elkaar kennen tijdens de twaalfde Limburgse bedevaart naar Lourdes in juni 1932. Vier jaar na het verschijnen van haar boek 'Mijn vader was priester', trad de schrijfster samen met haar ouders in hun voetsporen. Niet op een officiële bedevaart, maar op een excursiereis. Een persoonlijk verslag.

LOURDES
DOOR KATJA KREUKELS

Op donderdag 9 juni 1932 heerste er op het Maastrichtse station een levendige drukte. Honderden deukhoden, zwarte bonnetten, petten, hoofdhoedjes, nonnenkappen en baretten krioelden door elkaar in wolken van witte stoom. De 26-jarige Keetje van Wersch uit Kerkrade deelde de coupé met de 31-jarige Joseph Kreukels uit Brunssum. Deze rijzige man met een doordringende blik bleek een van de vrijwillige brancardiers te zijn die naar Lourdes reisden om zieken te begeleiden. Hij wilde zich inzetten voor de hulpbehoevende medemens; de werken van barmhartigheid waren een leidraad in zijn leven. Keetje ging naar Lourdes om te bidden voor geestelijke reinheid en om boete te doen voor haar ziel en zaligheid. Terwijl de trein langzaam in beweging kwam en naar het Zuiden reed, raakten Keetje en Joseph niet uitgepraat. Ze ontdekten dat het voor hen beiden de eerste keer was dat ze naar de

Frans Pyreneeën trokken om de grot van Massabielle aan te raken. Hier was de Heilige Maagd Maria achttien keer verschenen voor de ogen van de veertienjarige molenaarsdochter Bernadette Soubirous.

Weesgegroetje

Er waren maar weinig bedevaartplaatsen in Europa waar mijn opa en oma niet hun devotie aan Maria hadden getoond. Al die duizenden weesgegroettes die ze gebeden hadden, al die bus- en treinklomters die ze samen en alleen hadden afgelegd. Beiden waren ze uit zeer devotieel katholiek hout gesneden. Innig verbonden met Maria, trouw aan de paus en levend volgens een strikte moraal en discipline in kerk en gezin. Ze geloofden in verschijningen, mirakels, wonderbaarlijke genezingen en waren soms meer in gesprek met de hemel dan met de aarde. Waarom mijn vader pas op zijn 85e besloot naar Lourdes te gaan, weet hij niet zo goed. De congregatie van de Montfortanen waar hij negentien jaar bij zat, organiseerde regelmatig bedevaarten naar

Vader en Katja Kreukels in Lourdes.

Lourdes. Maar bij hem kwam het er nooit van. Ook niet na zijn priesteruittrading in 1969. Toen ging hij liever met ons op vakantie naar Duitsland en Oostenrijk. Hij bleef wel gelovig, maar dat hele devotieel was niet zo aan hem besteed. Misschien ook wel omdat juist die religieuze overtuiging van zijn ouders zo sturend was geweest. Zijn priesterroeping was uiteindelijk toch meer hun roeping dan de zijne.

Bedevaart-light

En zo komt het dat mijn ouders en ik op een mistige septemberochtend in de excursiebus stappen. Min of meer in de voetsporen van mijn opa en oma. Alleen gaan wij op bedevaart-light. Wij willen het heiligdom bezoeken zonder te veel religieuze verplichtingen en met ruimte voor een terrasje en een uitstapje naar de Pyreneeën. Als mijn ouders en ik die eerste avond de brug over rivier de Gave

oversteken, komen we in nauwe straatjes gemarkeerd met een blauwe streep op het asfalt die naar het heiligdom voert, mocht je de weg kwijtraken. Overal staan borden met een pijl naar de beroemde grotto. En alsof er niet al genoeg te zien is, passeren we de ene na de andere etalage vol met beelden, kaarsen, rozenkransen, medailles, waterflessen, zelfs jerrycans om het geneeskrachtige bronwater mee te vullen. Ook de glow-in-the-dark Mariabeeldjes, die oma Keetje voor de hele familie meenam uit Lourdes en die we alleen maar uitstalden als ze kwamen logeren, zijn nog steeds te koop. Dit is het Lourdes van mijn vooroordelen. Mijn vader is in opperbeste stemming bij het ontbijt. Hij heeft zijn haar gewassen, een mooi jasje aangetrokken, voor het geval hij een bisschop of kardinaal tegen het lijf zou lopen. Ik heb 4711 opgedaan, het Keulse water dat

mijn oma altijd droeg en sterk naar verfrissingsdoekjes ruikt. Zo is ze er toch nog een beetje bij. Als kind was ik onder de indruk van haar wonderlijke wereld. De verhalen die ze vertelde over Bernadette van Lourdes en de herdertjes van Fátima, die ook een Mariaverschijning hadden gezien, waren net sprookjes. Maar toen ik ouder werd en mijn oma verzekerde dat ik toch echt niet het klooster in wilde, kreeg haar missioneringsdrang steeds minder vat op me. Ik had mijn eigen Madonna aan de muur hangen met rood gestifte lippen en netkousen aan.

Toewijding

Alles is oud, valt me op als we die ochtend door het hoger gelegen Lourdes lopen. Huizen zijn nauwelijks opgeknaapt, bekabeling loopt dwars over de brokkelige straten. Misschien is dat wat de pelgrims ook willen; het authentieke Lourdes uit de tijd van Bernadette. Na de lunch lopen mijn ouders en ik opgetogen door de Sint Jozef-poort het heiligdom op, waar het nu opvallend rustig is. Alsof alle pelgrims een middagdutje doen. We lopen naar de grot waar volgens de overlevering Maria is verschenen, het traditionele hoogtepunt voor alle bedevaartgangers. Er staat tot onze verbazing geen lange rij. Ik loop achter mijn vader aan en laat mijn hand over de rotswand gaan. Net als hij. Net als iedereen dat doet. De wand voelt koel. Af en toe valt er een druppel op mijn hoofd. Achter glas is de bron te zien met het water dat nooit zijn kracht schijnt te verliezen. Mijn moeder loopt achter me. We zwijgen. We nemen plaats op de kerkbanken voor de grot. In gedachten zie ik mijn oma en opa geknield op de eerste rij zitten. De ogen gesloten, verzonken in gebed. Ik blijf kijken naar al die mensen die voorbij

Mis in de Lourdesgrot.

schuifelen, stoffen zakdoeken over de wand vegen. Er is een vrouw uit Senegal die een lang kleurrijk gewaad draagt met Maria erop. Sommigen kussen de wand. Dat gaat me te ver, fluistert mijn moeder tegen me. Alle nationaliteiten. Alle leeftijden. Het ontroert me. Deze toewijding. Deze plek. Iedereen zit stil naast elkaar. Te bidden of te mediteren. Het enige geluid dat ik hoor, is van een man in een invalidenkarretje met snerpande banden. Ik begin zonder aarzeling te bidden en voel me verbonden met mijn ouders, zoals mijn vader zich verbonden voelt met de zijne. Tijd en plek vallen samen. Voor even. Vanaf dat moment lijkt er iets te kantelen. De kritische vragen, vooroordelen, de afstand maken

plaats voor een gevoel mee te willen doen. Een gevoel dat versterkt wordt door de internationale mis later die week in de reusachtige ondergrondse kerk.

Festivalgevoel

Een Italiaanse aartsbisschop draagt de mis op. Vijf bisschoppen en wel honderd priesters assisteren hem. Tijdens de eucharistieviering staan ze allemaal rondom het altaar met hun handen in de lucht. Ik zie dat het mijn vader raakt. We zingen met duizenden mensen Ave, ave, ave Maria. Het orgel klinkt luid. Het is een soort festivalgevoel. Alsof er buiten Lourdes geen andere wereld meer bestaat. Geen klimaatcrisis, geen oorlog. Wij zijn Lourdes. Net als mijn opa en oma dat ook waren.

Op onze allerlaatste avond lopen we mee in de kaarsenprocessie. Klokslag negen uur begint de stoet te trekken. Overal branden vlammetjes, zo ver je kan kijken. Mijn vader zingt uit volle borst het credo mee in het Latijn, de geloofsbelijdenis. Hij heeft de tekst niet nodig die op zijn papieren kaarsenhouders is afgedrukt. Zijn stem klinkt veel luider dan die van de andere pelgrims om ons heen. Het lijkt bijna alsof de priester in hem weer een beetje is ontwaakt en mijn opa Joseph en oma Keetje vanaf de Esplanade des Processions toekijken en hun oudste zoon een bemoeiend knikje geven.

Katja Kreukels (Amsterdam) schreef eerder het boek 'Mijn vader was priester' (Querido, 2019)

“

We nemen plaats op de kerkbanken voor de grot. In gedachten zie ik mijn oma en opa geknield op de eerste rij zitten. De ogen gesloten, verzonken in gebed.

Katja Kreukels

Vader met opa en oma Kreukels, toen vader nog priester was op IJsland.